

INIȚIATIVA

„CĂTRE UN SECTOR ROMÂNESC DE APĂ ȘI APĂ UZATĂ SUSTENABIL ȘI EFICIENT”

CONTEXT GENERAL

PREAMBUL

În perioada **2017-2019**, **Asociația Parteneriat pentru Proiecte și Fonduri Europene** a realizat o serie amplă de **consultări, dezbateri, forumuri și conferințe** la care au participat **cca 1.000 de reprezentanți ai principalilor actori implicați în sectorul românesc de apă și apă uzată**, scopul principal fiind acela de a realiza o radiografie cât mai exactă a situației actuale.

Principalele constatări și concluzii ale acestor demersuri arată că dezvoltarea sectorului românesc de apă și apă uzată este marcată în prezent de **provocări importante**, după cum este detaliat în continuare.

PRIVIRE DE ANSAMBLU ASUPRA SECTORULUI

1. ANALIZA CANTITATIVĂ

Sectorul românesc de apă și apă uzată a realizat în ultimii ani **progrese importante** în procesul de conformare cu obligațiile stabilite prin Tratatul de Aderare a României la Uniunea Europeană.

Astfel, **procesul de regionalizare** a sectorului de alimentare cu apă și de canalizare a condus la crearea a 43 de Operatori Regionali prin intermediul cărora s-a reușit **accelerarea procesului investițional** necesar pentru conformarea cu aquis-ul comunitar. Prin programele de finanțare PHARE, ISPA, POS MEDIU și POIM **au fost realizate investiții de cca 8 miliarde Euro** în infrastructura serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.

Cu toate progresele înregistrate, din punct de vedere al **conectării la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare**, conform ultimelor date disponibile (*Sursa: INSSE*), procentul populației deservite de sistemul public de alimentare cu apă este de 69,4% iar cel al populației deservite de sistemul public de canalizare este de 52,7% din populația rezidentă a României. În plus, studii și strategii recente (i.e. Asistență tehnică pentru consolidarea sectorului de apă și apă uzată din România, BERD – 2019) **atrag atenția asupra faptului că până în anul 2030 vor trebui realizate investiții de cca. 1 miliard de Euro/an** pentru atingerea conformării. Conform estimărilor recente, **necesarul de finanțare pentru asigurarea unui grad de conformare de 100% este de cca 22,5 miliarde Euro**, pentru asigurarea unor standarde de calitate rezonabile, stabilite prin directivele europene în materie.

Întârzierile înregistrate în conformarea cu obligațiile asumate de România au condus la **inițierea de către Comisia Europeană în luna Iulie 2018 a procedurii de infringement (neconformare cu dreptul comunitar).**

2. ANALIZA CALITATIVĂ

În urma evaluării eficacității și a eficienței sectorului românesc de apă și apă uzată au fost constatate neajunsuri însemnate în funcționarea și dezvoltarea acestuia:

A. DEPRECIEREA CALITATIVĂ A RESURSEI UMANE DE SPECIALITATE/DE-PROFESIONALIZAREA CONTINUĂ ȘI RAPIDĂ A SECTORULUI. Această situație se reflectă în esență în:

- Decuplarea sectorului de apă de mediul academic, consecința imediată fiind lipsa din sector a specialiștilor cu înaltă calificare;
- Degradarea continuă a calității activității de proiectare, pe fondul dispariției instituțiilor și a institutelor cu atribuții în domeniul proiectării infrastructurii de alimentare cu apă și de canalizare și în absența unui mecanism adecvat de protecție și de dezvoltare a acestei profesii;
- Lipsa personalului calificat la nivelul operatorilor de apă, pentru exploatarea sistemelor de alimentare cu apă și de canalizare, consecință directă a neacordării importanței cuvenite învățământului profesional/dual;
- Lipsa unei strategii naționale de formare profesională continuă a specialiștilor din acest sector.

B. LIPSA UNEI VIZIUNI STRATEGICE DE DEZVOLTARE A SECTORULUI:

- Lipsa unui plan de acțiune coordonată la nivel național pentru atingerea obiectivului de conformare;
- Lipsa strategiei de finanțare a investițiilor necesare pentru conformare, altele decât cele finanțate din fonduri europene;
- Lipsa la nivel național a unui set de proceduri și de indicatori pentru operarea eficientă și întreținerea infrastructurii, în lipsa acestora asistându-se în prezent la:

- adoptarea unor măsuri singular și limitate la nivelul operatorilor regionali de eficientizare a activității operaționale, economice, comerciale și a resurselor etc;
 - absența unor măsuri coordonate ale operatorilor de servicii și ale autorităților locale cu privire la conectarea și respectiv la operarea infrastructurilor realizate în etapele de finanțare anterioare, inclusiv pentru întreținerea și înlocuirea acestora;
 - existența riscului de deteriorare a infrastructurilor realizate până în prezent în lipsa unor planuri de mentenanță preventive pe termen mediu și lung.
- Planificarea nerealistă a fondurilor europene, proces realizat fără a avea la bază lecțiile învățate din etapele de finanțare anterioare, fără o evaluare și pregătire corespunzătoare a capacității instituționale pentru pregătirea și implementarea proiectelor;
 - Absența în cadrul documentelor strategice și a proiectelor de investiții a măsurilor referitoare la dezvoltarea durabilă, prevenirea și atenuarea impactului schimbărilor climatice;
 - Absența din cadrul studiilor de fundamentare a investițiilor a unor prevederi specifice referitoare la protecția infrastructurii publice și siguranța populației în legătură cu alimentarea cu apă potabilă, colectarea transportul și epurarea apelor uzate, ținând cont de poziția geostrategică a României în contextul de securitate actual.

C. EXISTENȚA UNUI CADRU DE PROMOVARE A INVESTIȚIILOR COMPLICAT ȘI SUPRA-REGLEMENTAT, DUBLAT DE O COORDONARE INADECVATĂ A PROCESULUI:

- Lipsa de coerență în promovarea investițiilor, reflectată în existența a numeroase instituții implicate și a unor roluri și responsabilități ambigue/neclare care le revin acestora, suprapuneri de competențe;

- Existența a numeroase programe de finanțare cu reguli diferite de aprobare și implementare;
- Respectarea parțială a Master Planurilor județene; limitări evidente ale acestor documente de planificare în implementarea unei abordări strategice care să permită gruparea priorităților de investiții la nivel de bazin hidrografic, pe principii de eficiență operațională.

D. LIPSA UNUI CADRU DE COLABORARE STIMULATIV LA NIVELUL SECTORULUI:

- Existența unui angajament instituțional redus/lipsa unui angajament real al autorităților centrale și locale, pe fondul existenței unui nivel de înțelegere limitat cu privire la rolurile și competențele care le revin;
- Colaborarea anevoioasă a factorilor de decizie relevanți;
- Lipsa încrederii între autorități și actorii activi în sectorul de apă și apă uzată;
- Lipsa predictibilității;
- Nevalorificarea experiențelor acumulate;
- Existența unui climat concurențial actual care nu favorizează competitivitatea și profesionalismul.

E. EXISTENȚA UNUI CADRU LEGAL INADECVAT PENTRU DEZVOLTAREA SECTORULUI:

- Prevederi legale ambigue, incomplete și neactualizate;
- Legislație impredictibilă și instabilă.

F. UTILIZAREA LIMITATĂ A EXPERTIZEI EXTERNE:

- Utilizarea limitată a expertizei Instituțiilor Financiare Internaționale (IFI's);
- Îndepărtarea sectorului românesc de apă și apă uzată de evoluțiile la nivel european și mondial privind progresul tehnico-științific și utilizarea tehnicilor și tehnologiilor moderne de realizare, dezvoltare și operare a infrastructurii serviciului de alimentare cu apă și de canalizare.

DOCUMENTUL DE POZIȚIE

EXPRIMĂ VIZIUNEA

ASOCIAȚIEI PARTENERIAT PENTRU PROIECTE ȘI FONDURI EUROPENE

PENTRU DEPĂȘIREA NEAJUNSURILOR IDENTIFICATE

LA NIVELUL SECTORULUI ROMÂNESC DE APĂ ȘI APĂ UZATĂ

ȘI PENTRU TRANSFORMAREA ACESTUIA ÎNTR-UN

MEDIU PROFESIONIST, ATRACTIV ȘI PREDICTIBIL!